

Anf. 26 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Herr talman! För Vänsterpartiet handlar vårt budgetsamarbete med regeringen om att få ett rättvisare och jämlikare Sverige. Vi såg ojämlikheten öka under den borgerliga regeringens tid. När man nu läser finansplanen kan man tydligt se att det är de som har minst som får mest nu. Det minskar ojämlikheten i vårt samhälle. Vänsterpartiet har fått igenom många viktiga och bra reformer i budgeten. Det är reformer som kommer att göra skillnad för väldigt många människor. Det är jämlikhetsreformer som framför allt gynnar kvinnor och förstärker välfärden. Det är den största satsningen på välfärden på årtionden: på förlossningsvård, gratis mediciner och glasögonbidrag till barn, gratis mammografi, fler anställda i äldreomsorgen, höjt bostadstillägg för pensionärer och sjuka, avdragsrätt för a-kassa och mycket mer. Sådant gör man med oss men inte med borgerliga partier. Vi är också övertygade om att ett rättvist och jämlikt samhälle med en robust välfärd klarar av att ge skydd åt och inkludera nyanlända på ett mycket bättre sätt än ett samhälle med stora klyftor och en välfärd som går på knäna. Vänsterpartiet står därför självklart bakom budgeten och därmed även anslaget som vi diskuterar i dag. Jag vill därför inledningsvis börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet. Samtidigt vill jag vara helt tydlig med att ett budgetsamarbete inte innebär att man är överens om hela innehållet i politiken, och det här är ett sådant område. Även om det görs satsningar på området som jag tycker är bra och viktiga – Maria Ferm nämnde några av dem: satsningen på möjlighet att söka bättre familjeåterförening och på att ensamkommande ska kunna stanna kvar i kommunerna – finns det också en hel del i betänkandet som man har kommit överens med andra partier om. Det finns också rester från andra historiska överenskommelser. Det är inget konstigt med det, så är det med budgetar. Vi har energiöverenskommelser, försvarsöverenskommelser och mycket annat. Det är också så det fungerar och ska fungera, så att det inte blir ryckiga budgetar där allt rivs upp varje gång det blir en ny majoritet. Det innebär också att det finns en hel del politik på migrationsområdet som vi helt enkelt inte är överens om. Jag kommer nu att peka på några av de saker där Vänsterpartiet skulle vilja se en annan inriktning.

Herr talman! Framför allt genom de förändringar som regeringen har drivit igenom sedan hösten 2015 med stöd av riksdagens högerpartier har man bidragit till att inskränka asylrätten och undergräva andemeningen i de konventioner som reglerar densamma. Det gäller inte minst genom Sveriges agerande inom EU. Att antalet asylsökande i Sverige och Europa har minskat dramatiskt sedan 2015 beror ju inte på att färre flyr undan förföljelse och förtryck, utan det beror på – som också Maria Ferm tog upp i sitt anförande – att EU har gjort det mycket svårare att ta sig till Europa och söka asyl. Jag kan hålla med om att det verkligen behövs fler lagliga vägar till Europa. Samtidigt får man erkänna att det är förändringar i den här lagstiftningen som har strypt en viktig möjlighet, nämligen möjligheten till familjeåterförening. Det är viktigt att den återinförs. Lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige har försvårat för människor att få skydd i Sverige, samtidigt som den skapar otrygghet och osäkerhet hos dem som får tillfälliga uppehållstillstånd och nekas möjligheten att återförenas med sina familjemedlemmar. Det finns inte heller något som tyder på att det är den tillfälliga lagen som har gjort att färre människor söker asyl i just Sverige. Senast häromkvällen debatterade jag den numera bortförhandlade utvärderingen av den tillfälliga lagen med migrationsministern, och jag kan konstatera att regeringen på inget sätt förmår att visa hur lagen har uppfyllt de syften man säger sig ha haft. Om det finns några sådana bevis ser jag fram emot att ta del av dem. I målet för utgiftsområdet nämns också att man ska tillvarata och beakta migrationens utvecklingseffekter. Vänsterpartiet menar att detta mål inte kan uppnås med nuvarande politik som syftar till att hålla människor kvar i flyktingläger och i förvar under miserabla förhållanden. Det är en politik som dessutom delvis finansieras genom biståndsmedel. De biståndspengar som ska hjälpa människor ur fattigdom används av Sverige och EU för att hålla kvar människor i fattigdom och förtryck, bland genom Turkietavtalet. Berättelserna från Libyen lämnar verkligen inte någon oberörd. Ändå fortsätter regeringen och riksdagens högerpartier att stödja EU:s finansiering av den libyska kustbevakningen som begår några av dessa övergrepp.

Herr talman! Dagligen kommer nya uppgifter om bristande rättssäkerhet i asylprövningarna. Det gäller inte minst åldersbedömningarna av ensamkommande barn, något som har kritiserats av en lång rad experter på området. Vi hörde nyss i ett replikskifte en skildring av de svårigheter som finns med åldersbedömningar. Migrationsverkets generaldirektör sa en gång ganska träffsäkert att de flesta av oss vet hur gamla vi är bara från hörsägen. Det är någonting som folk har berättat för oss. Det är ingenting som vi verkligen vet. Så är det också för många av de barn som vi nu talar om. Även brister i tolkarnas, biträdenas och handläggarnas kunskaper har lyfts fram. Att dessa

brister fortgår utan några åtgärder från regeringens sida är obegripligt. Vänsterpartiet menar att regeringen måste agera kraftfullt för att säkerställa den rättsliga kvaliteten i asylprövningen. Det är mycket allvarliga brister som har påtalats av biträden, gode män och organisationer i det civila samhället. Regeringen och övriga partier pratar ofta om behovet av ett väl fungerande återvändande för att Sveriges asylsystem ska vara långsiktigt hållbart. Jag instämmer i detta och i att de som har fått avslag på sin asylansökan borde kunna återvända. Tyvärr har regeringen med stöd av högerpartierna valt att driva en politik som delvis motsäger det syftet. Förändringen av LMA-lagen innebär att den som får avslag på sin asylansökan, undantaget barn och barnfamiljer, mister rätten till bistånd och boende. Det utgör det tydligaste exemplet på hur regeringens politik får motsatta effekter. Ambitionen med lagändringen var att fler skulle återvända till sina hemländer, men så har inte varit fallet. Snarare har polisen och Migrationsverket fått sämre möjligheter att genomföra det återvändararbete som måste göras när man inte vet var folk befinner sig. Herr talman! Slutligen: De ensamkommande barn som har sökt asyl i Sverige har drabbats extra hårt av regeringens omsvängning i politiken. Följden har blivit en lång väntan med ett osäkert slut, risk att deporteras till ett land som man aldrig besökt eller den plats som man har flytt ifrån av rädsla för sitt eget liv har skapat en enorm stress och oro med självskadebeteenden och självmord som yttersta konsekvens. Under 2017 har 14 ensamkommande tagit sitt liv. Under november månad valde 5 unga bort livet. Det är en ung var sjätte dag. Självmord är alltså sju gånger så vanligt i denna grupp som i motsvarande åldersgrupp som har vuxit upp i Sverige. De ensamkommandes situation har väckt ett enormt engagemang runt om i Sverige som inte minst manifesterats i rörelserna Vi står inte ut och Ung i Sverige. Dessa rörelser har efter en lång kamp fått regeringen att agera. Vänsterpartiet välkomnar den överenskommelse som regeringen har presenterat, men vi ser ändå en del problem och vissa farhågor. Det är väl känt att Vänsterpartiet hade föredragit en amnesti med permanenta uppehållstillstånd för ensamkommande. Men vi är ändå beredda att titta på förslagen och att om möjligt hjälpa till att förbättra dem. Det finns flera frågetecken i förslaget som behöver rätas ut. Gymnasielagens snåriga konstruktion och snäva nålsöga är det få unga som lyckas passera. Det finns frågetecken kring varför unga som kommit efter den 24 november och väntat lika länge inte ska omfattas. Frågan om rättsosäkerheten kring åldersbedömningar och uppskrivningar är ett tredje frågetecken. Men allra allvarligast är dock det glapp som kan komma att uppstå mellan avslag och till dess att lagen träder i kraft i sommar. Det betyder i klartext att en hel del unga kan komma att gömma sig. Det är viktigt för oss att man tittar noga på den frågan, och det finns olika sätt att lösa den på. Regeringen skulle kunna göra någonting i sitt regleringsbrev, men riksdagen skulle också kunna bemyndiga regeringen och berörda myndigheter att göra undantag från utlänningslagen. För mig är det viktigaste att lösningar ska hittas, och jag hoppas att regeringen är medveten om det.